

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Centrum
Rozwoju
Zasobów
Ludzkich

Województwo
Świętokrzyskie

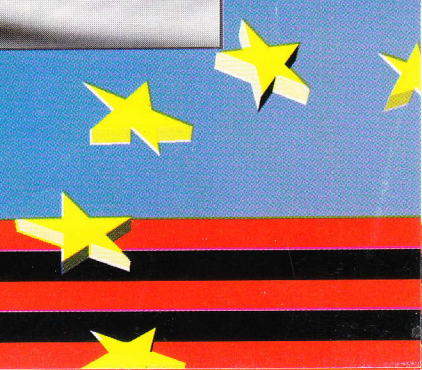
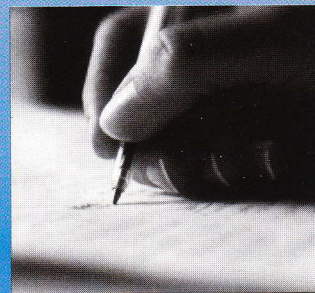
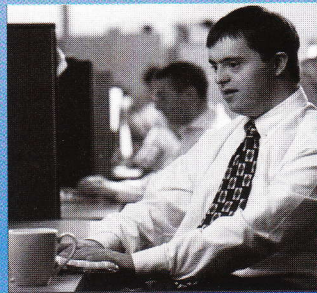
UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

BIULETYN

OBSERWATORIUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Nr 2/2011 (2)

Serial „Głęboka woda”

Tematyka serialu po raz pierwszy pokazuje działania pracowników socjalnych. Bohaterowie „Głębokiej wody” są to osoby pracujące w jednym z Ośrodków Pomocy Społecznej. W każdym odcinku pojawiać się będą inne postaci – w różnych problematycznych sytuacjach życiowych, w których rozwiązywaniu będą pomagać główni bohaterowie serialu.

Serial emitowany jest co niedzielę od 4.12.2011 r. w TVP 2 o godzinie 21:00. Przedsięwzięcie zostało sfinansowane w ramach projektu „Koordynacja na rzecz aktywnej integracji” realizowanego przez Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich.

Kadr z serialu „Głęboka woda”

Świętokrzyska koalicja przeciw przemocy w rodzinie

Jednym z zadań samorządu województwa jest opracowanie Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Dla samorządu województwa to priorytetowe działanie mające na celu stworzenie systemu przeciwdziałania przemocy w regionie. Proces opracowywania programu poprzedziło opracowanie diagnozy problemu przemocy w rodzinie w województwie świętokrzyskim. W badaniach prowadzonych przez OIS zastosowane zostały dwie metody badawcze tj.: analiza danych zastanych oraz metoda kwestionariusza ankiety. Analiza danych zastanych obejmowała cztery obszary takie jak: ogólnopolskie badania dotyczące przemocy w rodzinie, dane pochodzące ze Statystycznej Aplikacji Centralnej MPiPS (sprawozdanie „Przemoc”), dane z wymiaru sprawiedliwości (Prokuratura Okręgowa, Sąd Okręgowy w Kielcach), dane z Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach. Metoda kwestionariusza ankiety z została użyta do zebrania informacji oraz opinii na temat badanego zjawiska z ośrodków pomocy społecznej oraz powiatowych centrów pomocy rodzinie z regionu. Ankieta przesłana została do wszystkich gmin i powiatów województwa świętokrzyskiego. Zwrot ankiet wyniósł 91 z ośrodków pomocy społecznej, co stanowi 89,2% zwrotu, natomiast ankiety odesłane przez powiatowe centra pomocy rodzinie to 14 egzemplarzy, co stanowi 100% zwrotu ankiet.

Kolejnym elementem w procesie opracowania *Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011 - 2016* było wypracowanie celów operacyjnych, kierunków działań oraz mierników realizacji zaprogramowanych działań. W Programie realizacji celów zaproponowany został układ „kaskadowy” tzn. propozycje kierunków działań w ramach poszczególnych celów operacyjnych zostały przypisane do poszczególnych szczebli samorządu. Idea układu kaskadowego wynika z faktu konsolidacji działań wszystkich szczebli samorządu oraz służb i instytucji działających na rzecz ograniczania zjawiska przemocy w rodzinie. Tym bardziej, że do chwili obecnej nie zostały przekazane wytyczne do opracowania Programu z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz Wojewody.

Program ma charakter wieloaspektowy i stanowi element systemowego podejścia do problemu zapobiegania przemocy w rodzinie. Zawiera zbiór celów i zadań zaplanowanych na poziomie ogólnym, układ kaskadowy umożliwia dostoso-

wanie podejmowanych działań do potrzeb lokalnych.

Cele operacyjne oraz zadania Programu mają charakter:

- profilaktyczny (promowanie, propagowanie zachowań alternatywnych wobec przemocy);
- edukacyjny (upowszechnianie wiedzy na temat przemocy i jej negatywnych skutków, kształtowanie właściwych postaw, w tym braku akceptacji dla przemocy);
- pomocowy (specjalistyczne poradnictwo, działania terapeutyczne, korekcyjno-edukacyjne, informowanie o możliwościach i miejscach uzyskania pomocy);
- wspierający (wsparcie merytoryczne i praktyczne służb pomocowych, szkolenie, wzmacnianie i aktywizowanie instytucji i organizacji, rozwój instytucjonalny, współpraca i wymiana doświadczeń);

Proces Konsultacji Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2016

Ze względu na wagę dokumentu jakim jest *Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie* zaprojektowany został szeroki proces konsultacji społecznych Programu, obejmujący kilka etapów. Pierwszym elementem procesu konsultacji było przyjęcie przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego Uchwały powołującej Zespół ds. konsultacji projektu *Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2016*. Przewodniczącym Zespołu jest Wicemarszałek Województwa Świętokrzyskiego Pan Grzegorz Świercz, nadzorujący z ramienia Zarządu Województwa m.in. działania ROPS. Skład zespołu tworzą przedstawiciele samorządów gminnych, powiatowych, samorządu województwa, przedstawiciele policji, organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie, przedstawiciel Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie oraz Wojewódzki Koordynator Realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Podczas posiedzeń zespołu, w wyniku licznych dyskusji, prac warsztatowych nakreślone, zostały kierunki działań programowych.

Kolejnym etapem procesu konsultacji społecznych

było przyjęcie przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego Uchwały w sprawie konsultacji projektu *Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2016*. Zwieńczeniem tego etapu konsultacji była zorganizowana przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Obserwatorium Integracji Społecznej, konferencja pn. „Sa-

Pan Grzegorz Świercz – Wicemarszałek Województwa Świętokrzyskiego. Otwarcie konferencji „Samorząd lokalny w poszukiwaniu sposobów rozwiązywania problemów przemocy w rodzinie”

morząd lokalny w poszukiwaniu sposobów rozwiązywania problemów przemocy w rodzinie”, na której przedstawiony został *Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2016*, a także dane dotyczące skali problemu w regionie, jak również wskazane zostały przykłady tzw. „dobrych praktyk” w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Konferencja spotkała się z dużym zainteresowaniem środowiska zajmującego się problematyką przeciwdziałania przemocy w rodzinie w województwie świętokrzyskim. Licznie przybyłych uczestników konferencji powitał Wicemarszałek Województwa Świętokrzyskiego Pan Grzegorz Świercz oraz Dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Pani Barbara Jakacka-Green. Następnie

Uczestnicy konferencji „Samorząd lokalny w poszukiwaniu sposobów rozwiązywania problemów przemocy w rodzinie”

Koordinator OIS Pan Michał Kocia przedstawił Program oraz założenia dotyczące monitoringu jego realizacji. Wśród zaproszonych prelegentów gościliśmy mł. insp. Jakuba Kosinia – Naszelnika Wydziału Prewencji KWP w Kielcach, Panią dr Aldonę Trzpił z Uniwersytetu Warszawskiego, Pana Krzysztofa Malca - Dyrektora Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Krakowie, Panią Grażynę Pisarczyk - Kierownika Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Kielcach oraz Panią Martę Majkusiak – Prezesa Stowarzyszenia Pomocy Rodzinie „Przystań”.

Ostatnim elementem procesu konsultacji Programu było robocze spotkanie z Dyrektorami Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie z naszego regionu, podczas którego Dyrektorzy przekazywali cenne spostrzeżenia oraz praktyczne uwagi nt. zapobiegania przemocy w rodzinie. Mamy nadzieję, iż przeprowadzone konsultacje z Dyrektorami PCPR-ów pozwolą na zaimplementowanie zaproponowanych przez samorząd województwa działań na poziomie samorządów powiatowych.

5 grudnia 2011 roku Sejmik Województwa Świętokrzyskiego podjął Uchwałę Nr XIV/262/11 przyjmującą *Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2016* do realizacji.

Przyjęty dokument jest mechanizmem budowania kapitału społecznego i podnoszenia jakości życia wśród mieszkańców regionu świętokrzyskiego, szczególnie tych, którzy ze względu na trudną sytuację życiową nie są w stanie samodzielnie zaspokajać swoich potrzeb bytowych.

Ograniczenie zjawiska przemocy wymaga konsolidacji działań wszystkich szczebli samorządu, służb i instytucji, a przede wszystkim zmian świadomości mieszkańców naszego regionu. Program, wyznaczając kierunki działań jest swoistym wsparciem gmin i powiatów regionu świętokrzyskiego w procesie tworzenia programów lokalnych.

Poziom regionalny jedynie w niewielkim stopniu „dotyka” bezpośrednio problemów rodzin i jednostki. Jest jednak miejscem w strukturze zarządzania, w którym opracowywane są programy ukierunkowane na zaspokajanie specyficznych potrzeb dla regionu.

Bardzo optymistyczny jest fakt, że nasze samorządy lokalne dysponują bogatym potencjałem personalnym zaangażowanym w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. W połączeniu z dobrze dobranym i realizowanym systemem szkoleń* oraz koordynacją działań różnych instytucji może z czasem zaowocować bardzo dobrymi wynikami w pracy na rzecz pomocy osobom i rodzinom dotkniętym przemocą.

Mamy nadzieję, iż Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie stanowić będzie inspirację dla samorządów lokalnych z naszego regionu do opracowywania programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

* Szkolenia dla członków Zespołów Interdyscyplinarnych ROPS prowadzi od 2006 r.

„Świętokrzyski Anioł Dobroci” – o plebiscycie i statuetce...

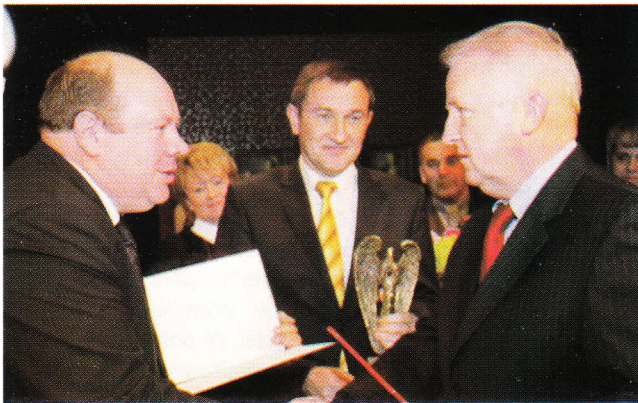
Plebiscyt „Świętokrzyski Anioł Dobroci” został zorganizowany po raz pierwszy przez Samorząd Województwa w roku 2005. Zarząd Województwa Świętokrzyskiego dostrzegając pełną oddania i pasji pracę ludzi wielkiego serca przyznaje statuetkę „Anioła Dobroci” w kategorii indywidualnej i grupowej. Dzień Pracownika Socjalnego każdego roku skłania do refleksji. Wiemy, że nikt aniołem się nie rodzi. Do bycia aniołem dojrzewa się. Tak też

w swojej pracy dojrzewają pracownicy socjalni.

Statuetka „Świętokrzyskiego Anioła Dobroci” to symbol: opieki, mocy, cierpliwości, mądrości, prawdy, pocieszenia, ochrony przed złem – przymiotników niezbędnych wszystkim realizującym swoją misję w pomocy społecznej. I choć Anioły wolą stać w cieniu to raz w roku - w dniu rozstrzygnięcia Plebiscytu pojawiają się w świetle i stają się bohaterami, próbując choć trochę naprawić świat.

Tradycyjnie w gościnnych progach Teatru im. Stefana Żeromskiego odbyło się już po raz siódmy rozstrzygnięcie Plebiscytu „Świętokrzyski Anioł Dobroci”

Statuetkę „Anioła” z rąk Przewodniczącego Sejmiku Pana Marka Gosa i Wicemarszałka Województwa Pana Grzegorza Świercza otrzymał Pan Ryszard Grzyb.

Przewodniczący Sejmiku Marek Gos wraz z Wicemarszałkiem Grzegorzem Świerczem wręczają statuetkę „Anioła Dobroci” Ryszardowi Grzybowi

Człowiek, który od wielu lat wspiera działalność rodzinnych domów dziecka, dociera z bezpośrednią pomocą do umysłowo upośledzonych podopiecznych specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego w Pińczowie. Po powodzi w 2010 r. wystąpił z inicjatywą ufundowania w Sandomierzu wielorodzinnego budynku z mieszkaniami dla 21 rodzin, które w wyniku powodzi straciły dobytek całego życia.

„Cieszę się, że moja działalność została dostrzeżona. Dla mnie największą satysfakcją jest radość osób, którym mogłem pomóc” – mówił Ryszard Grzyb.

*„Przejdę przez ten świat tylko jeden raz,
dlatego cokolwiek mogę zrobić dobrego
lub jakkolwiek komukolwiek wyświadczyć przysługę
niech uczynię to teraz.
Niech tego nie odkładam ani nie zaniedbuję,
bo nie będę szedł tą drogą nigdy więcej.”*

Św. Paweł

Wyróżnienia w tegorocznym plebiscycie otrzymał także ksiądz Bogusław Pitucha, który od 14 lat pracuje na rzecz osób potrzebujących w „Caritas” Diecezji Sandomierskiej. Pełnił funkcję kierownika Schroniska dla Bezdomnych Mężczyzn w Sandomierzu. Jest organizatorem wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży z ubogich rodzin polskich mieszkających poza granicami ojczyzny – na Ukrainie, Białorusi i Litwie. Powołał oraz koordynuje działalność specjalistycznych placówek, m. in. Ośrodka Rehabilitacyjno-

Marek Gos – Przewodniczący Sejmiku Województwa, Grzegorz Świercz – Wicemarszałek, Ryszard Grzyb, Elżbieta Choderek – kierownik MGOPS w Opatowie, ks. Bogusław Pitucha – dyr. „Caritas” Diecezji Sandomierskiej, Barbara Jakacka-Green – dyr. ROPS w Kielcach

Edukacyjnego „Radość Życia”, Warsztatów Terapii Zajęciowej, Niepublicznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Sandomierzu, Domu Samotnej Matki, Ośrodka Interwencji Kryzysowej, Środowiskowego Domu Samopomocy. Ksiądz Bogusław Pitucha aktywnie włączył się również w niesienie pomocy poszkodowanym w wyniku powodzi w 1997, 2001 i 2010 r.

W kategorii zespołowej wyróżnieniem uhonorowany został Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatowie kierowany przez Panią Elżbietę Choderek. Ośrodek m. in. realizuje projekt „Małe kroki do sukcesu” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, uczestniczy w realizacji rządowego programu na rzecz społeczności romskiej w Polsce oraz prowadzi ośrodek wsparcia dziennego – Środowiskowy Dom Samopomocy w Opatowie dla osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnych intelektualnie. To także co-

dzienna praca socjalna prowadzona z osobami i rodzinami, pomoc w trudnych sytuacjach. Ośrodek realizując zadania ustawowe wychodzi poza ustalone ramy, odpowiadając na społeczne potrzeby lokalnego środowiska. Wyróżnieni otrzymali laptopy wraz z oprogramowaniem, które posłużą w codziennej pracy.

Uroczystość uświetnił spektakl „Kpiny i kpinki” w wykonaniu aktorów Teatru Żeromskiego w Kielcach oraz mini-recital Zbigniewa Szczerka – uczestnika WTZ w Zgórsku, laureata wielu wyróżnień w przeglądach wokalnych osób niepełnosprawnych.

Barbara Jakacka-Green

W poprzednich latach statuetki „Świętokrzyskiego Anioła Dobroci” otrzymali:

W roku 2005:

- Ksiądz Kustosz Czesław Wala.
- Stowarzyszenie „Świętokrzyski Bank Żywności”.

W roku 2006:

- Pani Jolanta Włoch – Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Staszowie.
- Świetlica Środowiskowo – Socjoterapeutyczna w Sędziszowie.

W roku 2007:

- Pan Józef Lichnowski - Kieleckie Stowarzyszenie im. Alberta Schweitzera.
- Stowarzyszenie przyjaciół Domu Pomocy Społecznej w Gnojnie.

W roku 2008:

- Pani Tereliza Braun – Polska Ambasadorka Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem, założycielka pierwszego polskiego oddziału ruchu humanitarnego ATD Czwarty Świat .
- Oddział Powiatowego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Końskich.

W roku 2009:

- Pani Zofia Łachut.
- Caritas Diecezji Kieleckiej.

W roku 2010:

- Stowarzyszenie Pomoc Rodzinie „PRYZYTAŃ” w Starchowicach.

Program Integracji Społecznej – dlaczego był ważny dla Województwa Świętokrzyskiego?

Program Integracji Społecznej był głównym komponentem Poakcesyjnego Programu Wsparcia Obszarów Wiejskich. Jego nadrzędnym priorytetem była integracja środowisk w celu: wyzwolenia kapitału społecznego, poprawa gorszej pozycji obszarów wiejskich, integracja grup społecznych, pobudzenie rozwoju lokalnego oraz wzmocnienie spójności społecznej.

Jak ważnym i wyczekiwany był ten Program świadczy choćby fakt, iż Województwo Świętokrzyskie jako pierwsze w Polsce podpisało porozumienia z Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej oraz poszczególnymi gminami.

Należy podkreślić, że warunkiem uruchomienia przyznanych środków było posiadanie aktualnej i wypracowanej w sposób partycypacyjny Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Spośród 42 gmin przystępujących do Programu tylko 2 posiadały aktualną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych, pozostałe musiały w drodze partycypacji opracować strategię.

Program skierowany był do gmin borykających się z największym nagromadzeniem problemów społecznych, niekorzystnymi warunkami gospodarczymi czy peryferyjnym położeniem. Środki uzyskane w ramach Programu to w wielu gminach jedyne, jakie dotychczas przeznaczone zostały w całości na realizację działań społecznych dla wyznaczonych grup społecznych objętych Programem tj. dzieci, rodzin, osób starszych i niepełnosprawnych. Dzięki Programowi w gminach powstały m.in.: mini – przedszkola, świetlice środowiskowe, Kluby Seniora, boiska czy organizacje pozarządowe, stowarzyszenia. Prowadzono poradnictwo, a także podejmowano działania zwiększające szanse społeczne i edukacyjne dzieci i młodzieży.

Większość gmin nigdy przed Programem nie aplikowała o żadne środki zewnętrzne na działania społeczne. Dzięki Programowi nastąpił rozwój „myślenia projektowego” – nastawienia na poszukiwania i zdobywanie zewnętrznych środków na działania społeczne.

Program Integracji Społecznej to również zmiana świadomości społecznej – otwarcie na współpracę i wymianę doświadczeń, wzrost świadomości potrzeb społecznych, aktywizacja społeczności lokalnych (powstały nowe organizacje pozarządowe, stowarzyszenia czy grupy nieformalne). Sposób działania Programu stał się wielką lekcją planowania i myślenia strategicznego, pobudził społeczeństwo obywatelskie. Ludzie poczuli się bardziej zintegrowani, chętni do podejmowania wspólnego wysiłku. Przekonali się, że mogą sami sobie pomóc przy niewielkim udziale środków zewnętrznych.

Organizacja czasu wolnego oraz aktywizacja społeczności lokalnej poprzez spotkania chóru w Miejsko Gminnym Ośrodku Kultury w Skalbmierzu

Działania podjęte w ramach Programu to dla nas wszystkich nowe doświadczenia: z jednej strony współpraca w partnerstwie, z drugiej - inne spojrzenie na aktywizację społeczności lokalnych i przełamanie stereotypowego myślenia o pomocy społecznej oraz postrzeganiu pracy socjalnej.

Zajęcia świetlicowe dla dzieci w ramach projektu realizowanego przez Stowarzyszenie na rzecz rozwoju Ziemi Pilczyckiej

Skalbmierski zespół mażorettek

Uczestnicy Programu – mieszkańcy małych miejscowości doświadczyli i zaobserwowali wspólne zaangażowanie: władz gminy, pracowników lokalnego ośrodka pomocy społecznej i kultury, szkoły, mieszkańców spotykających się po to, by dobrze zainwestować swój wysiłek tworząc np. boisko lub wspólnotę poprzez spędzenie czasu wolnego w świetlicy czy produkcję i sprzedaż produktów lokalnych.

Program w województwie świętokrzyskim pokazał, jak ważne są wspólnoty. Ludzie spotykają się mieszkając razem na wspólnym terenie. To w gminie formuje się i dokonuje rodzicielstwo, dzieciństwo i starość. Nasze indywidualne radości, życiowe dramaty są osadzone w lokalnej wspólnotcie, w której żyjemy i działamy.

Program potwierdził także prawdę, że praca ze społecznością nie powinna zaczynać się od pieniędzy, ale od edukacji i małych przedsięwzięć angażujących mieszkańców oraz lokalne instytucje. Potwierdził także ogromną rolę organizacji pozarządowych, ruchów samopomocowych i społecznych czy grup nieformalnych. To właśnie one zapewniają niezbędną dynamikę, pomysły i projekty.

Mieszkańcy działający w takich grupach powinni być dostrzegani, zachęceni i wspierani przez swoje lokalne władze. Niestety bywa też i tak, że samorząd lokalny zamyka przestrzeń aktywności mieszkańców, tłumi inicjatywy blokując realizację pomysłów, utrudnia zamiast wspierać, wydaje de-

czyje, ale nie buduje społecznego dialogu, żywej partnerskiej współpracy.

Ludzie sankcjonują strategię, nie widzą jednak potrzeby zmian, nawet tych rozwojowych, bo „dobrze jest, jak jest”. Nieufnie odnoszą się do zmian, „nowości” i kogoś, kto zechcą do innego spojrzenia na dotychczasową stagnację. Zawsze istnieje ryzyko wyjścia poza schemat. Niektórzy obawiają się wzięcia odpowiedzialności, wstydu, porażki. Konsekwencją tego jest mała liczba obywatelskich organizacji, co z kolei powoduje, że mieszkańcom społeczności lokalnych trudno jest aktywnie włączać się do akcji i projektów, a gminnej wspólnotcie pozyskiwać zewnętrzne środki finansowe z wielu dostępnych przecież źródeł.

Program Integracji Społecznej w naszym regionie przełamał marazm w tym obszarze. Władze lokalne powoli zaczęły dostrzegać na swoim terenie nietuzinkowych ludzi, którzy chcą zmieniać swoje najbliższe środowisko. Program wpłynął również na zmianę postaw władz samorządowych i gotowość do oddania pola aktywnym mieszkańcom. Zostało „zaszczepione” PARTNERSTWO.

Różni partnerzy pracując w grupie skupiają się na danym problemie, tworzą lokalny sojusz przedstawicieli gminy. I to właśnie dzięki Programowi Integracji Społecznej mieszkańcy naszego regionu poznali partnerstwo w działaniu. Województwo świętokrzyskie wzbogaciło się o nowe umiejętności jego mieszkańców w tym obszarze i nowy koloryt pracy ze społecznością.

Partnerstwa zaistniały w świadomości społecznej i wpisały się w kreowanie aktywności, zmieniając wizerunek i rzeczywistość lokalnych środowisk, a tym samym całego regionu. Budowanie kultury partnerstwa dopiero się u nas kształtuje. Różne organy władzy i jednostki samorządu terytorialnego mają swoje „narzędzia”. Program Integracji Społecznej stanowił jedno z nich.

Dynamika problemów społecznych w naszym regionie „wymusza” poszukiwania nowych rozwiązań. Dzięki Programowi rozpoczęła się budowa współpracy w społecznościach lokalnych. Wzmocniona została integracja społeczna, w szczególności dostrzeżono grupy marginalizowane i wykluczone, postrzegane jako „słabsze”. Udzielanie osobom z tych grup niestandardowej pomocy wykształciło w nich (i nie tylko w nich) bardzo ważne, rozwojowe poczucie, że mają wpływ na swoje życie, że mogą i wiedzą, jak zmienić otaczającą ich rzeczywistość odzyskując poczucie własnej wartości i znaczenia w społeczności.

Stworzenie pięciu świetlic środowiskowych dla dzieci i młodzieży (Gmina Bieliny)

Zwiększenie aktywności i poziomu integracji społecznej wśród mieszkańców (jasełka, Gmina Łączna)

W swojej finalnej fazie Program Integracji Społecznej w województwie świętokrzyskim samoistnie wkraczał na nowe tory i w mało znane obszary Ekonomii Społecznej poprzez tworzenie KAPITAŁU SPOŁECZNEGO. Bo przecież kapitał społeczny pozwala przezwyciężyć przeszkody i umożliwia wspólne rozwiązywanie problemów, promowanie norm społecznych wywołujących pożądane zachowania oraz budowanie klimatu zaufania. Wprowadzone zostało pojęcie ROZWOJU EKONOMII SPOŁECZNEJ rozumianej jako aktywizacja społeczna i zawodowa. Ekonomia i dyktowane emocjami działania społeczne z pewnością mogą istnieć bez siebie. Partnerstwa lokalne są przykładem ich praktycznego łączenia. Poprzez praktykę uczą i demonstrowują „światu” jak te dwie strefy połączyć i zrozumieć, że mogą się one przenikać. Jest to największe wyzwanie i prawdziwa trudność.

Efekty działania Programu należy oceniać przez pryzmat tego, co udało się wspólnie zrobić i jaką szczególną wartość mają słowa: „wspólnie” czy „w koalicji”. W koalicji na rzecz skutecznej pomocy w ramach Programu Integracji Społecznej udało się zintegrować środowiska i instytucje, usprawniona została komunikacja i poprawiła się współpraca.

Samorząd Województwa przyjazny osobom niepełnosprawnym

Funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w życiu zależy w dużej mierze od nich samych lecz niewątpliwie zależy także od społeczności lokalnej w której przyszło im żyć. Samorządy terytorialne zostały zobowiązane do działań zmierzających do wyrównywania szans osób niepełnosprawnych w życiu społecznym.

Samorząd województwa realizuje zadania na rzecz osób niepełnosprawnych, które mogą być dofinansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Do zadań tych należy dofinansowanie:

- robót budowlanych dotyczących obiektów służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych,
- kosztów tworzenia i działania zakładów aktywności zawodowej,
- zadań zleczanych fundacjom oraz organizacjom pozarządowym.

Na realizację zadań w 2011 r. Województwo Świętokrzyskie otrzymało z PFRON środki w łącznej wysokości 5 024 287 zł.

Pamiętajmy, że:

„Dobrze widzi się tylko sercem.

Najważniejsze jest niewidoczne dla oczu”

„Mały Książę” Antoine de Saint-Exupéry.

Dziękuję za współpracę świętokrzyskim Koordynatorom i realizatorom Programu – mieszkańcom 42 gmin naszego województwa.

Barbara Jakacka – Green
Dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej

42

gminy z terenu województwa świętokrzyskiego zostały zakwalifikowane do Programu

14.6 mln

przeznaczono na realizację celów społecznych, wśród których najważniejsze było przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, w latach 2007 - 2010 Zgodnie z założeniami środki finansowe umożliwiły gminom realizowanie usług społecznych dla trzech grup (osób starszych, dzieci i młodzieży oraz rodzin)

1200

usługodawców realizuje Program Integracji Społecznej (niemal połowa z nich to formalne organizacje społeczne i pozarządowe).

160 tys.

to szacowana liczba beneficjentów Programu

W roku 2011 na dofinansowanie robót budowlanych, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych, Samorząd Województwa przeznaczył kwotę 1 616 766 zł, z której wykorzystano 233 655 zł. Środki zostały przeznaczone na:

- modernizację Ośrodka Zdrowia w Nowym Korczynie i Bałtowie, w których prowadzona jest rehabilitacja osób niepełnosprawnych.

Dla porównania w roku 2010 na realizację tego zadania przyznano kwotę 1 108 278 zł, którą przeznaczono dla:

Caritas Diecezji Kieleckiej – rozbudowa budynku Środowiskowego Domu Samopomocy i Stacji Opieki w Sędziszowie (na zdjęciu obok)

Gminy Kielce – rozbudowa, przebudowa i nadbudowa budynku Ośrodka Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Terapeutyczno – Wychowawczego dla Dzieci i Młodzieży z Autyzmem w Kielcach, ul. Krakowska 360.

Sala zajęciowa w Ośrodku

Gminy Wiślica – przebudowa budynku Samorządowego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Wiślicy w celu prowadzenia rehabilitacji oraz przystosowania dla potrzeb osób niepełnosprawnych (na zdjęciu obok).

Powiatu Busko – Zdrój – modernizacja sali gimnastycznej (na zdjęciu) wraz z zapleczem sanitarnym oraz remont basenu rehabilitacyjnego w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym dla Niepełnosprawnych Ruchowo w Busku – Zdroju.

Powiatu Starachowickiego - budowa wielofunkcyjnego boiska przy Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym w Starachowicach (na zdjęciu otwarcie boiska).

Kolejnym ustawowym zadaniem samorządu na rzecz osób niepełnosprawnych jest realizacja działań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zleczanych fundacjom oraz organizacjom pozarządowym. W roku bieżącym na ten cel przeznaczono kwotę 1 153 641, 67 zł. W ramach przeprowadzonych dwóch edycji konkursu ofert, z kwoty tej wydatkowano 196 700 zł, głównie na organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów, warsztatów, różnego typu poradnictwa dla osób niepełnosprawnych oraz członków rodzin osób niepełnosprawnych, opiekunów, kadry czy wolontariuszy zaangażowanych w rehabilitację osób niepełnosprawnych. W roku 2010 na ten cel wydatkowano kwotę 229 030,64 zł.

Na dofinansowanie kosztów tworzenia i działania zakładów aktywności zawodowej w roku 2011 przeznaczono kwotę 2 253 879, 33 zł.

Początkowo przyznano dla:

- Zakładu Aktywności Zawodowej w Końskich, którego Organizatorem jest Polski Związek Niewidomych Okręg Świętokrzyski 703 000 zł.

- Zakładu Aktywności Zawodowej w Stykowie, którego Organizatorem jest Powiat Starachowicki 832 000 zł.

Po raz pierwszy w roku 2011 Zakłady Aktywności Zawodowej w Województwie Świętokrzyskim miały szansę ubiegać się o dodatkowe środki, które mogły przeznaczyć m. in. na rozwój i rozszerzenie swojej działalności zgodnie z zapotrzebowaniem rynku zbytu.

W II półroczu bieżącego roku Samorząd Województwa przyznał dodatkowe środki PFRON w kwocie:

- 6 166 zł. dla Zakładu Aktywności Zawodowej w Końskich. Łącznie ZAZ dysponuje środkami w wysokości 709 000 zł., które zostały przeznaczone m. in. na zwiększenie zatrudnienia w grupie osób niepełnosprawnych o dwóch pracowników oraz jednego pracownika obsługi i działalność obsługowo – rehabilitacyjną,

- 712 213,33 zł dla Zakładu Aktywności Zawodowej w Stykowie. Łącznie w 2011 r. ZAZ dysponuje środkami w wysokości 1 544 713,33 zł, które zostały przeznaczone m. in. na zwiększenie zatrudnienia w grupie osób niepełnosprawnych o trzech pracowników, działalność obsługowo-rehabilitacyjną, doposażenie pracowni stolarskiej w nowe maszyny i urządzenia. Dzięki dodatkowym środkom zostanie również rozszerzona działalność gospodarcza Zakładu o świadczenie usług pralniczych. Zakupiony zostanie także samochód przystosowany do przewozu osób niepełnosprawnych, który zapewni pracownikom niepełnosprawnym bezpieczny transport do pracy i z pracy, umożliwi im udział w szkoleniach, zajęciach edukacyjno-rehabilitacyjnych, co w efekcie wpłynie na poprawę sytuacji ekonomicznej Zakładu.

Oznacza to, że utrzymanie jednostek na wolnym rynku wymaga ciągłego monitorowania potrzeb ludności, popytu na określone wyroby i usługi oraz ustawicznego podnoszenia standardów działalności.

Według stanu na grudzień 2011 r. w dwóch Zakładach Aktywności Zawodowej zatrudnionych jest łącznie 123 osoby, w tym 88 osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności.

Dla porównania w ramach tego zadania w 2010 roku rozdysonowano kwotę 1 518 342,56 zł., natomiast zatrudnienie kształtowało się następująco: 117 osób, w tym 83 osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności co oznacza, że nastąpił wzrost zatrudnienia w stosunku do 2010 r. o 6 osób, w tym 5 osób w grupie niepełnosprawnych.

Narkotyki, alkohol i przemoc wśród świętokrzyskiej młodzieży

W 2010 r. Instytut Badawczy IPC z Wrocławia na zlecenie Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej, przeprowadził badania w zakresie: używania i postaw wobec środków psychoaktywnych, świadomości młodzieży na temat zagrożeń związanych z HIV/AIDS oraz problematyki przemocy na terenie województwa świętokrzyskiego. Głównym celem badania było zdiagnozowanie problemu używania alkoholu i narkotyków przez dzieci i młodzież województwa świętokrzyskiego, jak również określenie zjawiska przemocy wśród tej grupy, jednocześnie dało możliwość wstępnego zdiagnozowania nowej formy przemocy, tj. cyberprzemocy.

gnozowanie problemu używania alkoholu i narkotyków przez dzieci i młodzież województwa świętokrzyskiego, jak również określenie zjawiska przemocy wśród tej grupy, jednocześnie dało możliwość wstępnego zdiagnozowania nowej formy przemocy, tj. cyberprzemocy.

Badaniem została objęta grupa 2136 uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w przedziale wiekowym od 13 do 18 lat z terenu województwa.

Alkohol:

Z przeprowadzonych badań wynika, że aż 78% świętokrzyskich uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych sięga po alkohol. Co trzeci z nich po raz pierwszy spróbował alkoholu podczas uroczystości rodzinnych. Jednocześnie alkohol jest „najpopularniejszym” i najłatwiejszym w dostępie środkiem psychoaktywnym wśród młodzieży. Ponad połowa badanych nastolatków (53%) po raz pierwszy spróbowała alkoholu między 13 a 15 rokiem życia. Najczęściej pierwszym wypijanym alkoholem jest piwo – 51% wskazań. 19% wybiera wódkę i szampana, a 9% wino. Niepokojące jest również zjawisko nieprzestrzegania przez sprzedawców zakazu sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim mimo zakazu pod karą grzywny. 22% badanych przyznało, że choć nie mają ukończonych 18 lat, to nie mają problemu z zakupem alkoholu, natomiast 16% stwierdziło, że czasami miało taki problem.

Narkotyki:

Swoje doświadczenia z narkotykami miał, co piąty badany. Najpopularniejszym narkotykiem jest marihuana. Wynika to z faktu, iż młodzież nie traktuje popularnej „trawki” jako środka, który szybko uzależnia. W badaniu respondenci wskazywali nawet, że wola, gdy ich znajomi palą marihuanę, ponieważ nie powoduje ona agresji, jak alkohol. Pod względem zażywania narkotyków najwięcej badanych z powiatu koneckiego przyznało, że miało kontakt z narkotykami – 50,72%. Na kolejnym miejscu pojawił się powiat starachowicki – 32, 19% wskazań. Najmniej nastolatków miało kontakt z narkotykami w Kielcach (powiat grodzki) oraz w powiecie jędrzejowskim - odpowiednio 6, 6% i 7, 69% wskazań. 80% z tych badanych, którzy przyznali się do kontaktu z narkotykami twierdzi, że ich zażywanie nie powodowało u nich „żadnych skutków ubocznych”.

Przemoc i cyberprzemoc

Badani z przemocą spotykają się najczęściej na terenie swoich szkół (49% wskazań) na kolejnym miejscu jest dyskoteka (29%), impreza (25%), podwórko (22%). Najczęstszymi formami przemocy jest: popychanie, kopanie, bicie pięściami – czyli przemoc fizyczna, na dalszych miejscach znalazła się przemoc psychiczna w postaci szantażowania, zawstydzania czy wyśmiewania. Tylko 4% badanych przyznało, że są ofiarami przemocy w domu rodzinnym. Najczęstszym powodem źródła agresji jest konflikt z rówieśnikami (52%) oraz zazdrość (37%).

W badaniu została również podjęta próba zdiagnozowania zjawiska cyberprzemocy. Cyberprzemoc jest nową, bardzo szybko szerzącą się formą przemocy, stosowaną głównie przy pomocy internetu, telefonów komórkowych, kamer wideo, aparatów fotograficznych. Cyberprzemoc jest formą prześladowania innych osób za pośrednictwem mediów i komunikatorów. Prześladowca narusza dobra osobiste prześladowanego poprzez: obrażanie, poniżanie, straszenie ofiary wiadomościami sms czy też drogą elektroniczną. Inną formą cyberprzemocy jest umieszczanie w internecie zdjęć lub filmów np.: z dyskotek, stacji lub innych miejsc w których „wydarzyło się coś interesującego”. Cyberprzemoc wywiera bardzo poważne skutki a jej bagatelizowanie może skutkować wręcz dramatycznymi

konsekwencjami. Cyberprzemoc narusza prywatną przestrzeń ofiary, wywołuje lęk, niepewność, bezsilność. Permanentny stan zagrożenia może doprowadzić u ofiary do samobójstwa. Należy zwrócić uwagę, iż systematycznie obniża się wiek dzieci mających pierwszy kontakt z Internetem, aby chronić najmłodszych przed cyberprzemocą dorośli muszą uświadamiać, jakie niebezpieczeństwa kryje internet oraz jakiego typu zachowania mogą pociągać za sobą określone konsekwencje. Skuteczna ochrona dzieci przed cyberprzemocą to konsekwentne stosowanie podstawowych zasad bezpieczeństwa w internetowym świecie. Z uzyskanych danych wynika, iż z tym problem w województwie zetknęło się 17 % badanych. Zdecydowanie częściej cyberprzemocą nękana jest młodzież mieszkająca w miastach. Wynika to zapewne z lepiej rozwiniętej sieci internetowej, a co za tym idzie szerszego dostępu do internetu.

Papierosy

Z uzyskanych danych wynika, iż w województwie świętokrzyskim co trzeci nastolatek regularnie pali papierosy. Pomimo faktu, iż są osobami niepełnoletnimi to nie mają problemu z ich zakupem. Młodzież najczęściej papierosy kupuje w kiosku (57%), w sklepie osiedlowym (49%) na dyskotekę lub pubie (26%) w supermarkecie (25%). Najczęściej powodem sięgania po papierosa jest >chęć zaszpanowania< oraz >okazanie dorosłości<. Regularnie pali 39,41% chłopców, natomiast do palenia okazjonalnego przyznało się 23,86% dziewcząt.

Zajęcia profilaktyczne i pomoc

Badani poproszeni zostali również o ocenę prowadzonych zajęć profilaktycznych. Najłatwiejszy dostęp do zajęć profilaktycznych ma młodzież w powiecie skarżyskim – uczestniczy w nich aż 88% respondentów. Natomiast najmniej osób w tego typu zajęciach uczestniczy w powiecie jędrzejowskim – 30,93% badanych. Największe zapotrzebowanie wśród młodzieży jest na spotkania z narkomanami, niepijącymi alkoholikami i innymi osobami, które same przeżyły problemy, o których mówią. W opinii uczniów takie pogadanki są „skuteczne, bo prawdziwe”. Historie opowiadane przez takie osoby są bardziej wiarygodne, a spotkania „ciekawe i pozostające na długo w pamięci”. Respondenci wskazali również, że z kampanii profilaktycznych nie uzyskują informacji dotyczących uzyskiwania pomocy. Takie informacje pozyskują z innych źródeł, najczęściej jest to internet. Wśród instytucji o których słyszeli, a które oferują pomoc w zakresie uzależnień najczęściej wymieniane były: Monar, OPS, Kościół.

Przeprowadzone badanie miało na celu głównie pomiar natężenia zjawiska używania środków psychoaktywnych w regionie. Celem badania była również próba identyfikacji i pomiaru czynników wpływających na rozmiary zjawisk. Badanie na takiej grupie uczestników wskazuje charakter zjawisk i ich rozmiar. Wyniki badania wskazują jakie konkretne działania profilaktyczne winny być podejmowane w skali lokalnej i regionalnej.

Jednym z wniosków staje się wzmocnienie działań uświadamiających sprzedawcom powszechnie akceptowanego zjawiska sprzedaży wyrobów alkoholowych osobom nieletnim. Należy również dalej upowszechniać informacje dotyczące negatywnych skutków używania narkotyków i dopalaczy.

Raport z przeprowadzonych badań zamieszczony został na stronie www.sejmik.kielce.pl

Profilaktyka antyalkoholowa w regionie

Zadania w obszarze profilaktyki Samorząd Województwa Świętokrzyskiego realizuje w oparciu o „Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2006-2013”. Jest to dokument wyznaczający główne kierunki działań w obszarze PROFILAKTYKI antyalkoholowej. Na finansowanie realizacji zadań wynikających z Programu przeznaczane są środki z tytułu uzyskanych wpływów za wydanie przez Marszałka województwa zezwoleń na obrót hurtowy w kraju napojami alkoholowymi o zawartości do 18% alkoholu. W roku 2010 wydane zostały 33 takie zezwolenia. Z tego tytułu do budżetu Samorządu Województwa w roku 2010 wpłynęła kwota w wysokości: 237 500 zł.

W ramach profilaktyki, Samorząd Województwa Świętokrzyskiego corocznie podejmuje szereg działań zarówno zapobiegających i uprzedzających przed negatywnymi zachowaniami oraz konsekwencjami uzależnień, jak i interwencyjnych przeciwdziałających pogłębianiu się procesu chorobowego, a także minimalizacji szkód społecznych.

Jednym z ważniejszych od lat wydarzeń w województwie świętokrzyskim są *Świętokrzyskie Dni Profilaktyki*. Jest to cykl konferencji, warsztatów, imprez kulturalno-edukacyjnych organizowanych od 2003 r. przez instytucje profilaktyczne i pomocowe z całego regionu. W roku 2011 w ramach obchodów *Świętokrzyskich Dni Profilaktyki* Samorząd Województwa Świętokrzyskiego był organizatorem konferencji pt. „Dziecko z syndromem FAS – jako wyzwanie edukacyjno – wychowawcze oraz społeczne”. Celem konferencji było *rozszerzenie działań nakierowanych na pomoc dzieciom i młodzieży dotkniętej syndromem FAS (Fetal Alcohol Spectrum Disorder - Poalkoholowe Uszkodzenie Płodu). Adresatami przedsięwzięcia byli m.in.: nauczyciele, pedagodzy, psychologowie oraz członkowie gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych naszego województwa.*

W roku 2010 w ramach obchodów *Świętokrzyskich Dni Profilaktyki* została zorganizowana konferencja „Mężczyzna uzależniony i jego rola w rodzinie”. Myślą przewodnią konferencji była problematyka dotycząca specyfiki uzależnień mężczyzn oraz wpływ nałogu na model funkcjonowania rodziny. Poza częścią naukową podczas konferencji zostały przedstawione praktyczne rozwiązania w obszarze realizacji zadań wynikających z gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w tym prawidłowość i celowość wydatkowania przez gminy środków pochodzących z opłat za wydanie zezwoleń na detaliczną sprzedaż napojów alkoholowych. Problematyka ta została omówiona przez przedstawiciela Regionalnej Izby Obrachunkowej w Kielcach.

Samorząd Województwa, a leczenie odwykowe

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego wspiera corocznie placówki leczenia odwykowego m.in. poprzez finansowanie modernizacji, remontów i wyposażenia oddziałów odwykowych, organizowanie treningów psychologicznych dla pacjentów oraz superwizji i szkoleń zespołów terapeutycznych. Organizowanie szkoleń wpływa na doskonalenie umiejętności pomocy osobom uzależnionym od alkoholu, zwiększa skuteczność działań terapeutycznych

w pracy z osobami uzależnionymi, poprawia wykorzystanie profesjonalnych zasobów terapeutycznych do stosowania i realizacji adekwatnych strategii pomocy klientom, wpływa na poszerzenie oferty terapeutycznej placówek odwykowych i budowanie sieci leczenia odwykowego w województwie świętokrzyskim. W roku 2010 zajęcia superwizyjne zostały zorganizowane dla zespołów terapeutycznych *Świętokrzyskiego Centrum Psychiatrii w Morawicy* oraz *Wojewódzkiego Szpitala Zespólnego*.

Pomieszczenia Świętokrzyskiego Centrum Psychiatrii w Morawicy

Szkolenia z zakresu testu AUDIT

W roku 2010 r. Samorząd Województwa Świętokrzyskiego uczestniczył w finansowaniu szkolenia dla 19 lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej.

Celem szkolenia było zapoznanie uczestników z testem przesiewowym AUDIT, z normami i możliwościami wykorzystania go w codziennej pracy. Test przesiewowy AUDIT jest procedurą wykorzystywaną m.in. przez lekarzy pierwszego kontaktu w celu rozpoznawania sposobów picia alkoholu, problemów z nim związanych, bądź uzależnienia od alkoholu.

Konferencja pod hasłem „Zawartość profilaktyki w profilaktyce”

Jak powinna wyglądać skuteczna profilaktyka? Jakiej podjąć profilaktyczne przedsięwzięcia, aby dotrzeć do osób znajdujących się w grupie ryzyka? Jaka jest „zawartość profi-

laktyki w profilaktyce?” Na takie pytania szukano odpowiedzi i dyskutowano podczas konferencji pod hasłem „Zawartość profilaktyki w profilaktyce” zorganizowanej w listopadzie 2011 r. przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej.

Konferencja adresowana była głównie do wójtów, burmistrzów i prezydentów - przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego, członków gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przedstawicieli placówek leczenia odwykowego z województwa świętokrzyskiego. Podczas konferencji przybliżone zostały również zagadnienia dotyczące prawidłowego konstruowania Gminnych Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Problematykę tę przybliżyła uczestnikom Pani Agnieszka Czerkawska - Kopiel - Kierownik Działu Programów Lokalnych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która w swoim wystąpieniu wskazała na najczęściej popełniane błędy w konstruowaniu gminnych programów.

Pani Agnieszka Czerkawska-Kopiel
– Kierownik Działu Programów Lokalnych
Państwowej Agencji Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych, omawia
najczęściej popełniane błędy przy kon-
struowaniu gminnych programów

W systemie rozwiązywania problemów alkoholowych na szczeblu gminy kluczową rolę odgrywają gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych. Winny one stanowić lokalny interdyscyplinarny zespół ekspertów w sprawach związanych z alkoholem. Dlatego ważnym zadaniem jest podnoszenie i doskonalenie kompetencji członków tychże komisji, ponieważ opracowanie dobrych gminnych programów wymaga odpowiednich kompetencji, umiejętności i aktualnej wiedzy.

Kolejnym tematem konferencji było wystąpienie Pani dr Agnieszki Pisarskiej - pracownika Instytutu Psychiatrii i Neurologii w Warszawie, która przybliżyła uczestnikom zagadnienia z zakresu skutecznych strategii profilaktycznych.

O możliwościach wspierania leczenia odwykowego w ramach Gminnych Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych mówiła Pani Anna Przenzak - Kierownik Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia.

Pani Barbara Jakacka-Green przybliżyła
założenia kampanii „Postaw na rodzinę!”

rodziny w profilaktyce, promowane jest odpowiedzialne rodzicielstwo. W pozytywny i zrozumiały sposób mówimy o wartościach rodzinnych. Atrakcyjne materiały kampanijne przekazane są lokalnym samorządom stanowiąc podstawę działań informacyjnych. Każdy samorząd może włączyć się aktywnie do kampanii, organizując różnego typu konferencje, pedagogizację rodziców i inne. Kampania realizowana jest w 16 gminach naszego województwa.

Problem alkoholowy w ujęciu statystycznym w województwie świętokrzyskim

Z przeprowadzonego badania wynika, że 78% ankietowanych ma już za sobą pierwszy kontakt z alkoholem. Występuje niewielka różnica w odsetkach chłopców i dziewcząt, którzy mają już za sobą pierwszy kontakt z alkoholem. Wynosi ona nieco ponad 6% na korzyść dziewcząt. Wśród chłopców takie doświadczenia ma już za sobą 49% uczniów, natomiast wśród dziewcząt około 42% uczennic.

Wrz z wiekiem rośnie spożycie alkoholu, najwięcej osób pijących alkohol ma 17 lat (nieco ponad 94%) i 18 lat (około 91%). Najmniejszą grupę osób spożywających alkohol stanowią osoby w wieku 13 lat - około 48%.

Spis treści

Serial „Głęboka woda”	2
Świętokrzyska koalicja przeciw przemocy w rodzinie	2
Świętokrzyski Anioł Dobroci – o plebiscycie i statuetce	4
Program Integracji Społecznej – dlaczego był ważny dla Województwa Świętokrzyskiego	5
Samorząd Województwa przyjazny osobom niepełnosprawnym	7
Narkotyki, alkohol i przemoc wśród świętokrzyskiej młodzieży	8
Profilaktyka antyalkoholowa w regionie	10

Biuletyn Obserwatorium Integracji Społecznej

Obserwatorium Integracji Społecznej powstało w ramach projektu „Koordynacja na rzecz aktywnej integracji”
współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

WYDAWCA:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego
Ul. IX Wieków Kielc 3, 25-519 Kielce
www.sejmik.kielce.pl
Tel. 41 342 12 42

Koncepcja i redakcja:

Barbara Jakacka-Green – dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej

Zebrań materiałów i opracowanie:

Zespół Obserwatorium Integracji Społecznej

Skład: Pracownicy Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej

Zdjęcia: Archiwum Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego
Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach

Biuletyn - publikacja przygotowana w ramach realizacji projektu Koordynacja na rzecz aktywnej integracji
współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Wydanie 2/2011 r.
Nakład: 600 egzemplarzy

Egzemplarz bezpłatny

